

velkoryse pojatý tištěný almanach v česko-německé verzi, který vedle odborných studií obsahuje i nejdů-

ležitější recepty česko-moravsko-vídeňské kuchyně. Jeho součástí je i bohatá obrazová dokumentace.

Markéta Holubová (EÚ AV ČR, v. v. i., Praha)

Výstava Tirsch a ti druzí... Čeští jezuité v Mexiku

Ve dnech 19. října – 27. listopadu 2022 se ve výstavním sále Galerie Klementinum Národní knihovny České republiky v Praze konala při příležitosti stého výročí česko-mexických diplomatických vztahů výstava, nesoucí název *Tirsch a ti druzí... Čeští jezuité v Mexiku*. Tématem výstavy bylo působení českých jezuitů v Mexiku v průběhu 17. a 18. století. Expozice návštěvníkům přiblížila přípravu jezuitů na zámořské misie v Novém světě, jejich náročnou cestu z Evropy do Mexika a zejména pak všechny činnosti, kterým se jezuité v této části světa věnovali. Zvláštní pozornost byla věnována životu a dílu českého jezuitského misionáře Ignáce Tirsche (1733–1781), jenž je autorem rukopisu *Codex Pictoricus Mexicanus*.

Samotný Ignác Tirsch pocházel z chomutovské měšťanské rodiny, záhy po vstupu do jezuitského řádu jeho představení vyšli vstříc mladíkově touze věnovat se misijní činnosti v zámoří. Po studiu filozofie v Brně mohl tedy svá studia dokončit roku 1761 teologií v Mexiku, kde byl poté vysvěcen za kněze, a mohl se tak vydat na jemu určenou misií do Santiaga a San José del Cabo na území bojovného indiánského kmene Peri-

cú. Příroda a život domorodců, mes-ticů a kreolů v této vzdálené oblasti jej zcela uchvátily, byl rovněž velmi dobrým pozorovatelem i zručným kreslířem. Vzhledem ke spletnosti na šachovnici mezinárodní politiky té doby musel koncem 60. let 18. století spolu se svými spolubratry misie narychlo opustit a nuceně odjet zpět do Evropy. Domů do Čech se vrátil v roce 1769, poté působil na kolejích v Jihlavě a ve Znojmě. Po zrušení jezuitského řádu v roce 1773 již pro nemoc nevykonával žádný úřad a až do své smrti (19. ledna 1781) pobýval v rodném Chomutově.

Právě jeho rukopis, který je dnes uložený v oddělení rukopisů a starých tisků Národní knihovny ČR pod signaturou XVI B 18, se stal ústředním exponátem výstavy. Je většího podélného formátu, obsahuje 47 temperovaných barevných kreseb, jež představují unikátní zdroj informací o pozoruhodnostech přírody, architektury a života domorodých obyvatel Mexika a Dolní Kalifornie v 60. letech 18. století. Poutavé obrázky ve stylu koloniálního baroka doplňují vlastnoruční Tirschovy stručné popisky psané v němčině nebo španělštině.

I když se dříve předpokládalo, že Ignác Tirsch vytvořil své dílo po paměti až po svém návratu do vlasti (tedy nejdříve po roce 1769), nyní po podrobném zkoumání zůstává oporou pro jejich přibližné datování rok 1762, neboť právě tímto datem je označen misijní kříž, vedle něhož na jedné kresbě (f. 42r) stojí provinční správce se svou ženou.

Kromě tohoto exponátu byly vystaveny také staré tisky a rukopisy tematicky související s činností

převážně českých jezuitů vyslaných do Mexika, staré mapy mexického území od významných kartografů novověku, či několik ilustrací přibližujících tehdejší Evropanům aztéckou kulturu.

V celku má Tirschův soubor kreseb značnou historickou i přírodovědnou hodnotu, ale předkládá také dobový středoevropský pohled na barokní Mexiko. Jak si této památky váží Mexičané, dokazuje faksimile vydaná v roce 2015.

Markéta Holubová (EÚ AV ČR, v. v. i., Praha)

Konference Interetnické vztahy ve střední Evropě: Soužití – konflikty – migrace

Ústav evropské etnologie FF MU v Brně uspořádal v Brně ve dnech 19.–20. října 2022 ve středoevropské spolupráci (spolupořadatelé byli Ústav etnologie a muzeologie FF Univerzity Komenského v Bratislavě a Ústav etnologie a kulturní antropologie FF Univerzity ve Vratislavi) konferenci, která se týkala vysoce aktuálních témat migrace, konfliktů či soužití ve střední, jihovýchodní a východní Evropě. Na východní Evropu, tedy do geografického prostoru současné Ukrajiny, byla pozornost zaměřena především díky polským spolupořadatelům a na základě současné geopolitické situace.

S úvodní přednáškou vystoupila *Helena Tužinská* (FF UK, Bratislava), která se ve velmi názorném referátu zamýšlela nad termíny interetnický

a interkulturní v současném veřejném diskursu. Popsala základní přístupy a teorie vytvořené etnology/antropology v rámci studia etnicity, načež navázala apelem na aplikaci těchto teorií, respektive na nutnost participace odborníků ve veřejné diskusi a spolupodílení se na kultivaci veřejného diskursu v rámci „etnických“ témat. Zamýšlela se i nad tím, proč v těchto diskusích stále dominují stereotypy, esencializování kultur či popisy mentalit příslušníků určité kultury místo zdůrazňování témat jako vnitřní diverzita, historická změna či institucionální praktiky.

Konference byla rozčleněna do tří tematických bloků, které byly vymezeny geograficky. První blok s názvem Střední Evropa, Balkán a Slovensko zahájil svým referátem